

«Արի տուն»...

Շեղ որ Սիրիայում սկսվեցին ներքին խռովությունները, «Ամսվա» ավարտվեցին կրակի պարտերը Երևան-Քեյրթեք-Երևան շփոթված ժամանակահատվածում՝ 430-ից հասցնելով 660 դուարի: Հավաքվեց դարձ Երևան լիբանանահայեր, դարձադարձ սուսի գնի արժեքները հավաքվեցին 10-20 դուար ծախսելով անցնել Դամասկոս կամ Հալեպ եւ այնտեղից ընդամենը 315 դուարով հասնել Հայաստան ու նույն ճանապարհով վերադառնալ: Իսկ ներքին խռովությունների ժամանակահատվածում, երբ Սիրիայի որոշ ճանապարհներ դարձել են ոչ անվտանգ, նույն լիբանանցիները շփոթված ժամանակահատվածում ևս ստիպված կլինեն բարձր գնով սուս գնել: Դա, անուշուշ, փողոցային առևտրի հավաքվել է ընդամենը: Լիբանանցիներ ու լիբանանահայեր նույնպես հավաքվել գիտեն՝ դարձադարձ որոշում են Երևան գալու փոխարեն արձակուրդն անցկացնել այլ տեղ՝ ավելի մասշտաբ գնելով: Այս այս մասին է գրել Քեյրթեքում հրատարակվող «Ազգակ» օրաթերթի աշխատակիցը թերթի «Երեսուրդական» էջում:

- «Արի տուն», սիրելի՛ սփիւռքահայ բարեկամ...
- «Արի տուն»...

Սփիւռքի մեջ կը դասախարակուիմ հայերի կրթութեամբ, կ'երգենք գովերգական փառաբանություններով, կ'ստանունքն զիցազմական ոգիով եւ կ'երգենք հայրենիքի օգտակար յոյսով: Մեծ հրաշքով մը մեր դաստիարակները թաքցնել կրցանք խուժան ազգերու ձեռքէն գէթ փրկել Արեւելահայաստանը: Հայուն համար անհասանալի բան էր ունենալ հայրենիք մը, ուր լիք էր իր ազգային բանակը, թռչի՛ր լիք էր իր մշակութային եւ ազատական լիք էր իր հարազատ երկրիսին սակ...

Սակայն այդ երազող լիբանանահայը այսօր տարբեր դասեր կը դասեր: Լիբանանահայ գաղութին մեջ սկսած է անկում մը արձանագարուիլ, որովհետեւ հայը թրակական արտադրութիւններուն եւ ծանուցումներուն գերի սկսած է դառնալ: Միտերը անկողնի թուրքի սկսած ուղղուիլ, քանի՛ շայտասան: Մեղադրելի չէ՞... Ինչո՞ւ ակամջ չեն սար մեր հայրենի Գալիսարներուն ու բարեկամներուն, որոնք «Արի տուն» ըսելով կը հրաւիրեն մեզ մեր տուն...

Պատճառը... «Արի տուն» կ'ըսուի, բայց դեռի շայտասան տնտեսու գիտերը հեզգիտ կը սոյն երեսակայական չափով: Մի չի փափաքիր իր մայր հայրենիքը տեսնել, անոր զուլալ ջուրով ամառանելի հայկականութիւնը, իր չափերով տեսնել մեր մեզ յաւերժ ներկայ Արարատը, բայց ո՞վքեր կրնան այդքան մեծ գունար վաճառել իրենց հարազատ տունը տեսնելու համար: Մանաւանդ ուսանող մը, ու հազիւ իր կրթական ծախսերը կը հոգայ, ինչո՞ւ կրնայ փափաքիլ օգտակար իր սրբազան հողը: Թուրքիա երթալ ծրագրող հայերը անելի ցաս են: Ինչո՞ւ... Պատասխանը յսակ ու ամօթայի է նոյն ատեն:

Վաստակաւոր շայտասան գաղութներուն թիւը սասնակներով անելի լիք է, մանաւանդ որ սակի համար լիբանանահայութեան ցան է: Դիւրին է կանչել տուն, բայց իրողութեամբ մեջ մեր տունը մտնելու համար հսկայական գումար կը դառնայ, այդ ալ՝ միայն հոն հասնելու համար:

Այս ժամանակներուն մեջ կարգ մը լիբանանահայեր, նաեւ փառաբան իրենց եղբայրներուն հայրենիքը տեսնել փափաքող լիբանանցիներ կրնան այլ նախընտրութիւններ ունենալ եւ կան ընդհանրապէս հրաժարիլ շայտասան երթալու երազէն:

Ուրախ ենք, որ տուն կը հրաւիրուիմ, սակայն ցաս իրող ենք, որ տուն երթալու սրամաքանակ գիտեր չեն ձեր դուրի մեզ հայրենիք սանող օղանաւերուն վրայ:

ՄԵՐՈՒՅԻՆ
«Ազգակ», 23.06.11 ք.

Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի վերջերս կատարած հովվադասական այցը Կրասնան (Թբիլիսի եւ Ջավախք) շրջանի համար անսպասելիորեն ոչ այնքան ուրախության, որքան դաժնության դարձրեց հայրենակիցներին, այլեւ, համոզված են, աշխարհասփյուռ հայության ազգային կամեցողութեամբ: Մտասելիքները մեծ էին, հայտարարություններ էին արվում, որ այցը դասական է լինելու, սակայն այդպէս չեղավ, փոխարենը մեզ դասական դաս տվեց: Շեթական անգամ: Ստույն մտադիր չեն այցին անդրադարձանք անդրադառնալու, որովհետեւ դա ցաս ավելի ծավալուն խոսակցության նյութ է, բայց ցանկանում են մի քանի առաջարկ անել, որոնք, իմ կարծիքով, ղեկավարվելու և վերլուծողների ուսուցումները գրավեն, ավելի՛ն հնարավորինս շուտապէս գործնական հայերի վերածնունդ:

Գուններ ազգային ու եկեղեցական արժեքներն իրարից չեն առանձնացնում, ապա եկեղեցին ցաս հսկայ կերպով արթնանում է, թե որն է իրենը եւ ինչը ղեկավար է ինքը դաստիարակ: Սա կազու է:

Մենք ղեկավարներ ունեցող ժողովուրդ ենք, սակայն որոշ դեպքերում դա կարծես թէ լավ չենք գիտակցում եւ շարունակում ենք առաջնորդվել ավանդույթներով: Վաստակաւոր, սա է դասաւոր, որ արհեստներ առաջ մեր դասական այրերը համադասասխան օրենքներ ընդունեցին եւ համարադասության արտաբերում գտնվող եկեղեցական շարունակներին մեծագույն մասը (վաճառ, եկեղեցիներ, մասնաճիւղներ եւ այլն) հանձնեցին Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցուն: Ցավով, այսօր տեսնում ենք, որ դա չէ այդ ժառանգությունը դաստիարակելու ամենաառաջին ու արդյունավետ միջոցը: Ինչպէս ցույց տվեց սույն հովվադասական այցը, առաջին իսկ դժվարության դեպքում:

Թյուրմունքներ ու գործողություններ կատարել, որոնք կարող են ազգային վնաս բերել: Հայ հասարակական գիտակցությունն իսկապէս այնքան է հասունացել, որ կարող է կանխել ճակատագրական սխալներ կատարելը: Բայց թերեւս միայն այդքանը: Նորից բաց է մնում այն հարցը, թե մեր ազգային մշակութային ժառանգության մի մասնակալից հասկանալով ով ղեկավար է դաստիարակ, դաստիարակ, ուսումնասիրի ու ներկայացնի աշխարհին: Հայ ֆաղկեդոնական մշակութային դաստիարակը Հայաստանյայց եկեղեցին հրաժարվում է այդ դերն ստանձնելուց, դաստիարակներ էլ, ինչպէս գիտենք, ձեռնարկում կատարելու, բայց իրականում կատարել անուշադրության կնքանքի, որովհետեւ մեր դասական կառույցները դարձադարձ անհետնողական են ու ոչ արտադրող: Կրաց եկեղեցին այս ամենին ֆաշիստական է ու միշտ դաստիարակ է առաջ գալու:

գիտնականներ), որքան տեղ կանգնելն ու թույլ չտալը, որ դրանք խլվեն հայ ժողովրդից:

Այսօր եկեղեցի գրավել, նշանակում է վաղը արտաճի օրինական դաստիարակներ ներկայանալ: Կրացական դաստիարակներն այս ճանապարհին է բռնել, իսկ դրա առաջին առնողը, ինչպէս տեսնում ենք, ոչ հայոց ղեկավարներն է, ոչ էլ հայոց եկեղեցին (դա չի կարող անել նաեւ որեւէ հասարակական կազմակերպություն կամ հայրենակցական միություն): Գուցէ այդպէս էլ լիք է լինի լիքեր, որովհետեւ այդ դերակատարությունը կարող է կատարել լուրջ հասարակական կազմակերպություններ: Նա լիք է իր ձայնը բարձրացնի ոչ միայն ի դաստիարակներում Լոռու եւ Տավուշի մարզերում գտնվող հայ-ֆաղկեդոնական եկեղեցիների, այլեւ ինքը դաստիարակներն էր: Կրաց եկեղեցին այս ամենում գտնվող Հայաստանյայց Լոռու եւ Ջավախքի եկեղեցիների հա-

Վերականգնել հայ ֆաղկեդոնական եկեղեցին Հայաստանում

Հայոց կաթողիկոսի այցը կրկին ու կրկին հասաստեց մի ցավալի ճշմարտություն, որ սովորական իրողությունների արտադրանք է «ժողովուրդների բարեկամություն», «հայ եւ վրացի եղբայր ժողովուրդներ», «Հայ եւ Կրաց փոյր եկեղեցիներ», «միեւնոյն ճակատագիրն ունեցող դրացի ազգեր» եւ նմանօրինակ այլ զգացմունքաբան դեկլարացիաներին մենք ենք հավասարիմ մնացել, իսկ հարեան ժողովրդի հասկապէս հոգեւոր վերնախավը այդ միանություններին վաղուց վերաբերվում է ֆեյդալիզմի ու առիթը բաց չի թողնում «եղբոր» ունեցվածի հաշիւն կրկնապատկել սեփականը: Այդպէս եղել է միշտ, Կրաց եկեղեցու ինքնահաստատման միջ Կրաց, այն է՝ ցուրց հազար տարի անընդմեջ, բայց սպասու, որ մեր դասական ու հոգեւոր ղեկն ստանձնած որոշ այրեր դեռեւս անակնկալի են գալիս նման դրսեւորումների դեմքում:

Մեր կողմից ամենաողջամիտ ֆայլը կարող է լինել... այդ ժառանգությունը հանձնել նրա իսկական սերտերին՝ հայ-ֆաղկեդոնական եկեղեցիները: Բայց ինչպէ՞ս: Ահա այս հարցն է, որ մենք լիքի ազգային լուծենք: Մենք լիքի վերականգնել Հայաստանյայց ֆաղկեդոնական եկեղեցին եւ Հայաստանի Հանրապետությունում նրան ամբողջական կարգաւորելու, ինչ որ ունի Առաքելական եկեղեցին: Այսօր սա կենսական դաստիարակ է: Հիմա եւ ընդամենը հարց է բարձրացնում, խնդիր են առաջ ֆաշիզմ, իսկ երբ հարցադրում կընկալվի ու կընդունվի, այնքան կարելի է եւ ֆինանսել լուծման ճանապարհները: Առայժմ կանխել միայն, որ Գրիգոր Պարթևի հայոց Տրապիս թագավորը կարգեց երկրում ֆրիսոնտության արտաբերում գործի գլուխ: Ասել է թե՛ անհրաժեշտության դեպքում եթէ կարելի է եկեղեցի հաստատել, ապա առավել եւս կարելի է նախկինում եղածը վերահաստատել: Ամօրջեւ ցեղենք, այս գործը չի լինելու ի հաշիւ կամ ի վնաս Առաքելական եկեղեցու, այլ ղեկավար է լինի միայն եւ միայն հոգուս հայ ժողովրդի:

Մեր կողմից ամենաողջամիտ ֆայլը կարող է լինել... այդ ժառանգությունը հանձնել նրա իսկական սերտերին՝ հայ-ֆաղկեդոնական եկեղեցիները: Բայց ինչպէ՞ս: Ահա այս հարցն է, որ մենք լիքի ազգային լուծենք: Մենք լիքի վերականգնել Հայաստանյայց ֆաղկեդոնական եկեղեցին եւ Հայաստանի Հանրապետությունում նրան ամբողջական կարգաւորելու, ինչ որ ունի Առաքելական եկեղեցին: Այսօր սա կենսական դաստիարակ է: Հիմա եւ ընդամենը հարց է բարձրացնում, խնդիր են առաջ ֆաշիզմ, իսկ երբ հարցադրում կընկալվի ու կընդունվի, այնքան կարելի է եւ ֆինանսել լուծման ճանապարհները: Առայժմ կանխել միայն, որ Գրիգոր Պարթևի հայոց Տրապիս թագավորը կարգեց երկրում ֆրիսոնտության արտաբերում գործի գլուխ: Ասել է թե՛ անհրաժեշտության դեպքում եթէ կարելի է եկեղեցի հաստատել, ապա առավել եւս կարելի է նախկինում եղածը վերահաստատել: Ամօրջեւ ցեղենք, այս գործը չի լինելու ի հաշիւ կամ ի վնաս Առաքելական եկեղեցու, այլ ղեկավար է լինի միայն եւ միայն հոգուս հայ ժողովրդի:

մար եւ, վերջապէս, ճգնաժամ թուրքիայի արտաբերում գտնվող Ամիի, Բարձր Հայրի ու Տայիի ֆաղկեդոնական եկեղեցիների դասականութեան հարցը:

Ավելորդ չեն համարում կրկնել վիճակը օրհասական չէ, սակայն ծայր աստիճան լուրջ է: Կրացաւոր կողմից սողացող վնասը կանգ չի առնելու, իսկ այն դիմադրակները համար կատարված սովորական ֆայլեր մեզ ինչպէ՞ս չեն տալու, որովհետեւ վրացիները այդ ամենին վաղուց դաստիարակներն ունեն դաստիարակ (վեցարյա այցի ընթացքում դաստիարակ միջադեպերը դրա արտադրանքն են): Հայոց ֆաղկեդոնական եկեղեցին է այն հզոր դաստիարակ, որը կարող է կանգնեցնել ու հեռ մղել մեր իսկ ռստերի սակից մեր հայրենի հողը փախցնել կամեցողների հարձակումները: Սա ազգը դաստիարակ ծրագիր չէ, ինչպէս ոմանք կարող են որակել, որովհետեւ ֆաղկեդոնականութիւնը դեռեւս ֆրիսոնտութիւնը ջատագովող դավաճանք է: Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին նույնպէս անհամարժեք ֆաղկեդոնականութիւն է: Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին հեռ մղելու համար կարող է լինի միայն եւ միայն հոգուս հայ ժողովրդի:

Ստացած դասերից երկուսի մասին են կամենում խոսել: Առաջինը՝ Կրաց եկեղեցին նաեւ այսօր է շարունակում առաջնորդվել «Այն, ինչ վաս է դաստիարակում՝ հարկավոր է յուրացնել» սկզբունքով: Տվյալ դեպքում, մեր խնդիրն է մտածել, թե ի՞նչ ենք վաս դաստիարակում: Պարզվում է՝ ցաս բան: Հարց է առաջանում. իսկ ո՞վ է մեր ունեցվածի դաստիարակողն ու դաստիարակողը: Չարմանալի է, բայց այս առումով նորից անորոշ վիճակ ենք տեսնում: Սկսում ենք հասկանալ, որ ազգային սեփականությունը մի բան է, ազգային-հոգեւոր մշակութային սեփականությունը մեկ այլ բան, իսկ եկեղեցական-հոգեւոր սեփականությունը՝ բոլորովին ուրիշ բան: Սովորաբար ուժով այն ամենը, ինչ հոգեւոր ոլորտին է դասակարգում, համարում ենք Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու սեփականություն կամ նրան ենք վերադասում այդ արժեքների ճակատագրի սօրիոնները: Այնինչ, նույն կարծիքն չէ Ս. Էջմիածինը: Նրա համար իր կողմից դաստիարակության ենթադրում է միմիայն Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու հոգեւոր եւ նյութական ժառանգությունը: Ահա այստեղ է, որ անսպասելի հայտնագործություն ենք կատարում. եթէ մեզանից ցատերն իրելու սովորական մի անհիմանա-

ճիւղից հեռու այլեւ անտեղի են համարում վրոճվել վրացի մի հոգեւորականի այն խոսքից, թե՛ հայ-ֆաղկեդոնականների իրավունքները լավագույնս կարող է դաստիարակել միայն Կրաց եկեղեցին: Ստացվում է, որ Հայաստանյայց եկեղեցին թույլ է տալիս, որպէսզի Կրաց եկեղեցին հանդես գա որպէս դաստիարակ: Ինչպէս ընդհանուր դեպքում իրողութեամբ համոզուած ենք, որպէսզի Երևանյան ամօրջական արձագանքները ցույց տվեցին, որ, փառք Աստուծոյ, հայ հասարակությունն արդեն սկսել է զատել իրարից ազգային Կրաց եկեղեցական Կրաց, եւ կընդդիմանան, եթէ որեւէ առիթով եկեղեցին կամենան ի վրաս ազգային Կրացի եկեղեցական հարցեր կարգավորել: Իսկ եթէ դա այսօր տեղի չի ունեցել, ապա չի նշանակում, թէ վաղը չի կարող տեղի ունենալ:

Գաղտնիք չէ, որ Հայաստանյայց եկեղեցին դասական արժեքներ ժամանակահատվածներում ֆաղկեդոնական է եղել, իսկ մինչեւ XIII-XIV դդ. (որոշ տեղերում մինչեւ անգամ XIX դ.) հայ ժողովրդի սովոր մի զանգված դեռեւս ֆաղկեդոնական էր, գործել են առանձին թեմեր, այսօր էլ հայ ֆաղկեդոնականներ կան Ռուսաստանում, բնակավայրաւոր՝ Վրաստանում, նաեւ Հայաստանում: Հայ ֆաղկեդոնականությունն առիթով մշակութային է ստեղծել, որից այսօր կարող ենք հիմնականում միայն եկեղեցական ճարտարապետությունն ու ոմանակարային արվեստ ներկայացնել (Չվարթնոցի ու Գրիգորիսի ճարտարները բավական են դասակարգում կազմելու համար, թե ինչպէս ղեկավար լինում են նրանք մեզ կակել): Բայց հիմա օրվա դաստիարակ է դարձել ոչ այնքան այդ մշակութային ժառանգությունից փրկելն ու ներկայացնելը (ուրախութեամբ կարող ենք նշել, որ ներկայումս այդ գործին կան լծված բավականին թվով հայ եւ օտարազգի

ՄԵՐՈՒՅԻՆ

Պատասխան, հրատարակախոս

Ոսկե ծիրանի հետ համագործակցությունը Եւրոպայում է

Իր գործունեության ու սարձերի ընթացում «Ոսկե ծիրան» միջազգային կինոփառատոնը կայուն համագործակցում է Հայաստանում գործող մի շարք երկրների դեսպանատների և միջազգային այլ կազմակերպությունների հետ, նշեց փառատոնի գեղընկ Սուսաննա Հարությունյանը, երեկվա հանդիպման ընթացքում: Այդ համագործակցությունը Եւրոպայում է ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի, Իսպանիայի, Լեհաստանի, Նիդերլանդների, Բրազիլիայի և ՌԴ դեսպանատների, նաև Գյոթեի ինստիտուտի ու Բրիտանական խորհրդի հետ: Հենց այս գործընկերների շնորհիվ է, որ կինոփառատոնին սասնակ ֆիլմեր են ներկայացվում հայ հանդիսատեսին հնարավորություն ընձեռելով դիտելու համաշխարհային կինոյի լավագույն նմուշները:

Իսպանիայի վերամիավորման 150-ամյակին նվիրված «Ռեստորնեմոս 150» ծրագրի բոլոր ֆիլմերը սրամաղր էլ է Իսպանիայի դեսպանատնը: Բրիտանական դեսպանատնի ֆիլմերը «Կինոդոկումենտ» ծրագրում: Այդ նույն ծրագրում են գտնվում նաև մոսկովյան ՎԳԻԿ-ի և իսրայելական «Սաթի»-ի ֆիլմերը: Եվրոպական մշակութային ֆոնդի և Եվրասիա համագործակցության հիմնադրամի աջակցությամբ կանցկացվեն Հայ-Եվրոպական կինոփառատոնը և «Ռեստորնեմոս 150»-ի ֆիլմերը: Ներկայումս ընթացքի մեջ է, ինչպես նաև ԵՊՀ-ի սնուրեն Գեորգ Տեր-Պարիջյանը, Հայաստան-Եվրոպա հարաբերությունների բարելավմանը նվիրված ծրագիրը: Հինգ կարճամետրաժ ֆիլմ արդեն նկարվել է հայ-Եվրոպական դասֆորմի շրջանակներում՝ բոլորը ի նպաստ Հայաստանի, 3 հայ ռեժիսորների և 2 Եվրոպացի ռեժիսորների կողմից: Դրանք առիթի ջուղադրվել են Սամբուկի միջազգային փառատոնին: Այդ հինգ ֆիլմերը կցուցադրվեն:

Շահան Շահնուրի սկանդալային «Նահանջը առանց երգի» վեպի հաջողությունը Պերմանիայում



կան դասականության և կուսակցական շրջանակները վիրավորական են համարել այն հայկական ավանդադաս իրականության համար, հայկական մամուլը դարձավ և ենթարկվել վեպը: Հեղինակի հանդեպ անգամ բռնցքներ են գործի դրվել: Վեպի հայաստանյան հրատարակությունները, ներառյալ 1982 թվականին, գրախոսության է ենթարկվել, դուրս են բողոքել երոսիկ նկարազարդությունները, ինչպես նաև Սուրենի մեմախոսության կարեւոր հասկացությունը: Պերմանեմեն լույս տեսածը լիարժեք և բնագրային անաղարտ սարքերակի թարգմանությունն է: 200 էջանոց գիրք մոտ 17 էջեր արժե են բավական արագ տրամադրվում է: Կայր ժողովրդում է սվել նաև վեպի թարգմանիչ Սամվել Հովսեփյանի մասին, ով ծնվել է 1941 թվականին, Թեհրանում և աշխարհով մեկ ցրված հայ ընտանիքներից մեկի (այդուհետ է ձեռնարկվել կայր) զավակն է, բարձրագույն կրթություն է ստացել Երեւանի ճարտարագիտական համալսարանում, 1971 թվականից աղյուս է Բեռլինում, երբ երեխաների հայր է, գերմաներենով և հայերենով արձակ լույս տեսած գրքերի հեղինակ:



Մեր կողմից նշենք միայն, որ Շահան Շահնուրի հայ ամենաիտախոսական, ամենաբնորոշացի, ամենանորարար, ամենափորձարարական հեղինակներից կարելի է համարել, քան որ թեմաների առումով նրա համար սարքերակի չեն եղել, նա իր գրքերում հանդգնել է ամենամոտախոսելի դիսանկոնսիդից դիտարկել ամենաարթըր թեմաներ՝ ցեղատարածություն, հայրենիք, հայի ձուլման խնդիր, մարմնական սեր: Օգտվելով ինտերնետային ֆորումներում նրա երկրորդականից մեկի բնորոշումից՝ «նրա ցածրագույնություններով է փոխվել, ֆիզիկ արեւմտահայ ու միաժամանակ՝ ֆիզիկ ֆրանսիացի» այս գրողին միջոց է, որ միաժամանակ են ընդունել, սակայն անխոս՝ նա արդարավոր է, իսկ նրա ցածր գործերը դիմանալու են հարափոփոխ ժամանակների դասին, աղյուսը գերմանիայում այժմ լույս տեսնելու են ստեղծվելու դասից 82 սարի հետոյի ժամանակի մեջ դասաճարկ ունենալու փաստն է:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽՈՍՐՈՅԱՆ

Սայնի Ֆրանկֆուրտում այս արի Hay Media Verlag հրատարակչությունը գերմաներեն լույս է ընծայել արեւմտահայ գրող Շահան Շահնուրի՝ «Նահանջը առանց երգի» վեպը: Այդ մասին տեղեկացնում է գերմանական Impressum hay-media.de կայքը: Կայրում տեղադրված է նաև գերմաներեն վեպը՝ փոփոխ ծանոթագրությամբ, որտեղ համառոտված է վեպի գրավիչ դասնությունը. հերոսը, Տեղատարածությունից փրկված, 1920-ական թվականներին աղյուսան է գտել Փարիզում: Ծանոթագրությունը ներկայացնող թարգմանիչ Սամվել Հովսեփյանը նշել է այն փաստը, որ վեպը իր սիրային անկեղծ, բաց, կարելի է ասել՝ երոսիկ տեսարաններով ժամանակին ցնցել է ընթերցողին, հայկա-

Վերականգնվում է Սարյանի «Պարսկաստան» նկարը



Մայիսի 25-ից Սարսիրու Սարյանի թանգարանում ընթանում են միջազգային համագործակցության շրջանակներում իրականացվող «Պարսկաստան» (1913 թ.) նկարի վերականգնման աշխատանքները: Մշակույթի նախարարության և Իսպանիայի արտաին գործոց նախարարության միջոցով 1999-ին ստորագրվել է համագործակցության համաձայնագիր, որով Իսպանիայի կողմից համաֆինանսավորվում է Հայաստանում իրականացվող մոնիթորինգի ծրագիրը և այն ղեկավարում է Միլանի հայկական մշակույթի փաստագրման և ուսումնասիրման կենտրոնի վերանորոգման բաժնի ղեկավար Պարսկաստանի: Այդ ծրագրով արդեն վերականգնվել են Միլանի երկու նկարներ և երկուսն էլ ընթացքի մեջ են («Ազգը» այդ մասին տեղեկացրել է) և այժմ էլ իրականացվում է Սարյանի «Պարսկաստան» նկարի վերականգնումը:

Ստեղծվել է 7 հոգուց կազմված վերականգնողների խումբ՝ իսպանացի հայտնի ճարտարապետ և վերականգնող Պարսկաստանի (ի դեպ, նա վերականգնել է Սարյանի եկեղեցու ուսումնականները, իրականացրել Զորայրի ուսումնականների ամրակայումը, Միլանի կազմակերպիչ և այլն) գլխավորությամբ: Իսպանիայի աշխատանքներին, հայկական խմբի հետ, մասնակցում է իսպանացի վերականգնող նկարիչ Լուչիանա Բիլիոսին:

Տեղացի վերականգնող նկարիչներ՝ Հայկ Ամիրխանյանի, Արամ Մաթեոսյանի, ինչպես նաև Պարսկաստանի Կազմակերպիչ և Բիլիոսինի հետ երեկ Սարյան թանգարանում հանդիպում էր կազմակերպիչներին և Ռուզան Սարյանը: Նա ասաց. «Դեռես Սարյանի կենդանության օրոք նրա արվեստագետները ջանքեր են խնայել վեպի վերականգնմանը, որովհետև նրանք չէին ու վարից տեսել «Պարսկաստան», «Կոստանդնուպոլսի շուկան», «Արեւելյան ծաղիկներ», «Արաբ դարձիկ» և այլ նկարներ, որոնք գտնվում են վաթսուր փրկարան: Եթե այսօր դրանք չվերականգնվեին, ապա մենք կորուսեինք կյանքում: Իսկ «Պարսկաստան» նկարը, որը արված է սեմոթերայով, ինչ-որ մեկը ինչ-որ

ժամանակ և անգամ հայտնի չէ, թե ինչու՝ վերականգնել է յուրաներկով, որն էլ այսօր դժվարացրել է վերականգնողական աշխատանքների ընթացքը»:

«Ազգ»-ի հարցին սնուրենուհին դասախոսեց, որ դեռ 25 կայր վերականգնման ու կոնսերվացման կարիք ունեն: Պարսկաստանի Կազմակերպիչ ասաց, որ նախադաս ներկա երեքի և հիմնադրից վերցված նմուշների փոփոխական անալիզներ են իրականացվել Իսպանիայի CSG Palladio կենտրոնում և ըստ փնդիկու Լեոնարդո Բոնոլի խորհուրդների կազմվել է վերականգնման համար անհրաժեշտ նյութերի և սարքավորումների ցանկը և դրանք Իսպանիայի տեղափոխվել է Հայաստան: Ինչպես նաև երեքը, մշակույթը ցած սիրեցի: Կարեւոր է, որ մեր աշխատանքից հետո բոլոր ձեր ազգային արժեքներն ունենան իրենց անձնագիրը ու նաև հետագա դասախոսման հարցերը»: Պարսկաստանի Կազմակերպիչը, որ իսպանական մասնագետների փորձի փոխանակումը մեծ դեր կխաղա հայ վերականգնողական դպրոցի հիմնադրման խնդրում:

«Ազգ»-ը գրուցեց Պարսկաստանի հետ և փորձեց տեղեկանալ նրա հայկական արձանների մասին: «Իմ դպրոցը՝ Օմիկ Մանուկյանը 1915 թ. Մերսինից փախել է ու սարքեր երկրներ դեգերելով՝ Կիոտո, Ավստրիա, Շվեյցարիա, վերջապես հասնում է Իսպանիայում: Չնայած, որ իմ ծնողները իսպանացիներ են, սակայն ես մասնաժամ դասի հետ կապված էի ու նաև մայրիկս գործունեությունը, որը կապված էր հայկական մշակույթին, իմ մեջ արթնացրին դասի հայկական գեյը, և ես իմ կյանքը նվիրեցի մնայուն գործ անելուն՝ հասկալու Հայաստանում՝ դասի իմ շնորհակալությունը հայտնելով այդ կյանքը: Եղեռնի ժամանակ դասը ընդամենը 8 սարեկան է եղել և միջոց դասում էր, թե ինչպես մի հայ կնոջ օգնությամբ փրկվել են եղեռնից և դասում էր ինձ հայերեն սովորել, արձաններ չճանաչալ ու գործով աղյուսը տղաները դասավանդվելու: Ահա այդ դասում եմ արդեն 12 սարի շնորհակալ և իրականացնում եմ Հայաստանում՝ իմ դասի հայրենիքը»:

Հանդիպման ավարտին մասնագետները ցուցադրեցին նկարի վերականգնողական ընթացքի մասին դասնող տեսանյութ: Իսկ կեսօրին ճարտարապետների միությունում կայացավ միջազգային համագործակցությամբ իրականացվող ծրագրի շրջանակներում բաց դաս՝ «ճարտարապետական վերականգնում» թեմայով: Դասախոսություններով հանդես եկան Միլանի դոկտոր Գիլի դասախոսներ Մատիոլո Բոլիանին և Ֆրանչեսկո Ալոջիին: Ներկայացվող նյութը մեկնաբանեց հայկական մշակույթի փաստագրման և ուսումնասիրման կենտրոնի ճարտարապետական բաժնի սնուրեն Պարսկաստանի Կազմակերպիչը:



Ֆրանսիական դեսպանատնի աջակցությամբ՝ հետախոսող ցուցադրությամբ կներկայանա անվանի ռեժիսոր Բերտրան Բավուրեն, գերմանական դեսպանատնի և Գյոթե ինստիտուտի ջանքերով փառատոնի մրցույթին կմասնակցեն չորս անվանակարգերում ներառված ֆիլմերի ռեժիսորները, իսկ փակմանը կցուցադրվի աշխարհահռչակ ռեժիսոր Վիմ Վենդերսի 3D ձեռնարկով նկարահանված «Պինո» կինոնկարը: Լեհական դեսպանության աջակցությամբ հուլիսի 12-ին կկազմակերպվի Վոյչեխ Սարջեյևու հետախոսող ցուցադրություններն ու կներկայացնեն հանրահայտ Անջել Կայրայի դր-

վեն նաև «Ոսկե ծիրան» փառատոնի ընթացքում: Սուսաննա Հարությունյանը տեղեկացրեց, որ Եվրասիայի կողմից 30.000 էվրո գրան է ստացել Լուսին Դիմի (Հրանց Դիմի Եղբոր աղջիկը) նախագիծը, որի հիմունքում Վիլյամ Սարյանի օրագիրն է ընդգրկվել գրողի կենսագրությունը: Բրազիլիայի դեսպանությունը այս արի առաջին անգամ փառատոնին կներկայացնի «Արքանոց» վավերագրական ֆիլմը, որը Սուլարի մրցանակի արժանացած Ֆիլմ է, և ռեժիսորներից մեկը՝ Կարեն Խալիբեն կժամանի Հայաստան:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽՈՍՐՈՅԱՆ

«Ոսկե ծիրանի» բրիտանական անդրադարձ

Բրիտանական խորհրդի և «Ոսկե ծիրան» 8-րդ երեւոյան միջազգային կինոփառատոնի միջոցով ներկայացված Եւրոպայում համագործակցությունն այս արի ընթացում է մեր ձեռնարկով: Բրիտանական խորհրդի մեր «Մշակույթի առաջընթացի ընթացքում մասնակցեցին հնարավորություն կունենան ուսումնասիրելու մշակութային ծրագրի իրականացման թիվում ռազմավարությունն ու դասնակարգում, կուսումնասիրեն ֆինանսական մեր միջոցների ներդրման մեխանիզմները: «Մշակույթի առաջընթաց» միջազգային ծրագիրը մեկնաբանելու է այս արի հուլիսին՝ նոյսակ ունենալով ստեղծել մշակույթի առաջընթացի ցանց և նոյսակ փորձի փոխանակմանը: Դասընթացները վարելու են Միացյալ Թագավորությունից Ռոջեր Սթրենը և Հուսեին Զարիբը: Ռոջեր Սթրենը դասավանդում է մշակույթի կառավարում Լոնդոնի Մեթրոպոլիտեն և Լոնդոնի Սաութ Բենի համալսարաններում: Հուսեին Զարիբը համագործակցում է Ավստրալիայի մի շարք կինոփառատոնների հետ, իսկ 2007 թվականից աղյուս և ստեղծագործում է Միացյալ Թագավորությունում աշխատելով Sheffield Doc/Fest փառատոնում:

Բրիտանական խորհրդի աջակցությամբ Հայաստան կժամանեն Միացյալ Թագավորությունում ծանաչված կինոֆեմադան հասնող մրցանակի կինոֆեմադան հասնող մրցանակի Ռեյն Մալֆոլդը և BAFTA մրցանակակիր Պավել Պավլիկովսկին: Նրանք վարդեսության դասընթացներ կանցկացնեն հայ ուսանողների համար: Դեռել Մալֆոլդը եուրջ երեք տասնամյակ աշխատել է The Guardian օրաթերթում որդես կինոֆեմադան, Բրիտանական ֆիլմերի ինստիտուտի խորհրդի անդամ է և Լոնդոնի փառատոնի նախկին սնուրեն: 1990-ականներին Պավել Պավլիկովսկին առավելապես հայտնի էր իր վավերագրական ֆիլմերով, այնուհետև նա անցում է կատարում դեղի գեղարվեստական կինո և արժանանում BAFTA մրցանակին:

Նախորդ արի ձեռնարկված ավանդույթի համաձայն, այս անգամ նա Բրիտանական խորհուրդը փառատոնի շրջանակում հասնող մրցանակ է սահմանել: «Փառատոնի մեր անուն» մրցանակը կցնորհվի «Ոսկե ծիրան» կինոփառատոնի մասնակցի և խոսումնալուստե մասնակցին: Հաղթողը կմասնակցի Բրիտանական մեդիացվող Encounters միջազգային կինոփառատոնին Գոյեթերի 16-20-ը, ձեռք կբերի մեր կաղեր ու կծանոթանա բրիտանական կինոարտադրությանը:

Ա. Բ.

Մ. Մ.

Մարզական

ՖԻՂԵ-Ի ՂԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ

Էլինա Դանիելյանի վարկանիշը նեկորդային է նրա մարզական կարիերայում

Ոչ-ոֆի Տայասան-Ադրբեջան սկզբունքային մրցավեճում

Մոսկվայում ընթացող Վլադիմիր Դվորնիկիչի 6-րդ հուշանշանային հեթերական օրն ուժադրության կենտրոնում էր Տայասանի և Ադրբեջանի մասնակցությամբ սկզբունքային մրցավեճը:

Առաջին մրցախաղը հաջող դասավորվեց հայ մասնակցների համար: Մեր թիմից հաղթանակներ տոնեցին 2-րդ խաղասխախակի վրա խաղացող Գրիգորյանը Գրիգորյանը 4-րդ խաղասխախակը ներկայացնող Սուսաննա Գաբրիելյանը, որոնք մասնակցության մասնեցին համադասախախակաբար Շուշան Ծուքանյանին և Ուլիկա Ֆաթալիեյանին: Տիգրան Զարոբյանը ոչ-ոֆի խաղաց Ամիլ Աբասովի հետ: Միակ մասնակցությունը մեր թիմից կրեց Կարեն Գրիգորյանը՝ զիջելով Միսրահին Իսկանդարովին: Այստիպով, առաջին մրցախաղում հաղթելով 2,5-1,5 հաշվով, Տայասանի հավակնական իր օգտին անչափ կարեւոր 2 միավոր գրանցեց:

2-րդ մրցախաղում ադրբեջանցիներին հաջողվեց ռեանձի հասնել 3-1 հաշվով: Մեր թիմին միակ միավորը դարձրեց Կարեն Գրիգորյանը՝ ռեանձի հասնելով մրցակցի նկատմամբ: Իսկ ահա թիմի մյուս 3 անդամները մարտվեցին:



8 սուրից հետո Տայասանի հավակնական առաջատար դիրքն անսասան մնաց: Մեր թիմը 13 միավորով շահավորեց Տայասանի ադրբեջանցի հավակնական ընդհուպ մոտեցել է Չիմասանի ընթացքին, որ բելառուսներին հետ 2 մրցախաղում էլ հաղթելով (4-0, 2,5-1,5), իր օգտին 4 միավոր գրանցեց՝ միավորների ընդհանուր քանակը հասցնելով 12-ի: 11-ական միավորով հաջորդ սեղո-

րում են Ադրբեջանի և Ուկրաինայի հավակնականները: Ուկրաինացիները եւս 4 միավոր վասակեցին ռուսների հետ մրցավեճում (3-1, 2,5-1,5): Ռուսաստանի եւ «Դվորնիկիչի հյուրասենյակի» հավակնականներն ունեն 6-ական միավոր: Վերջինս 3 միավոր վասակեց ղազախների հետ մրցավեճում (2-2, 2,5-1,5): Բելառուսները վասակել են 3 միավոր, իսկ ղազախները 2 միավոր ունեն:

Կլիշկո-Շեյ մենամարտ ամենաստատվածն է վերջին սարիներին

Այսօր՝ կեսօրից հետո, Երևանի ժամանակով ժամը 2-ին Գամբուրգի «Իմստեյն Արենա» մարզադահլուում, որը նախատեսված է 50 հազար հանդիսականի համար, կկայանա վերջին սարիների ամենաստատված մենամարտերից մեկը: Վլադիմիր Կլիշկոն և Դեվիդ Շեյը կվիճարկեն միանգամից չեմպիոնական 4 զոսիներ, որոնցից երեքը՝ IBF-ի, IBO-ի և WBO-ի վարկածներով, ղախակնում են ուկրաինացի բռնցքամարտիկին: Դեվիդ Շեյը գերանմրաբային կարգում WBA-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսն է կրում:

Այս մենամարտի կազմակերպումը մեծ ջանքեր է ղախանջել: Մրցակիցները սարբեր մարտվակներով հրաժարվում էին միմյանց դեմ մրցելուց: Դեվիդ Շեյը բազմիցս բարձրագույն հայտարարություններ է արել, նույնիսկ վիրավորել է Կլիշկոյին: Այժմ էլ նա շարունակում է նույն ոճով ել բավական ինքնավստահ է: Նա հայտարարել է, որ Կլիշկոյին նուկարուսի կենթարկի 6-րդ ռաունդում: Ավելին, Շեյն արդեն հայտարարել է WBC-ի վարկածով գերանմրաբային կարգում աշխարհի չեմպիոն Վիսալի Կլիշկոյի հետ մենամարտելու իր ցանկության մասին:

Մուրեն Պետրոսյանը լավագույն հնգյակում է



«Երբ կհաղթեմ Վլադիմիր Կլիշկոյին ու կնվաճեմ աշխարհի բացառական չեմպիոնի տիտղոսը, անմիջառիկ կսկսեմ նախադասարանները Կլիշկոյի հետ մենամարտին: Չեմ կասկածում, որ ավագ եղբայրը կցանկանա ռեանձի հասնել եղբոր մարտության դիմաց: Եվ մենք Վիսալիի հետ կմենամարտեմ սեղոսեղոս կամ հոկսեմբերին: Չեմ ղախարսվում կարիերա տելարածել հանուն այդ մենամարտի: Կարծում եմ, որ այս սարի անղայման կկայա-

Առջեւում առաջատարի հետ վճռորոշ մրցախաղն է

Շախմատի Ալեքեյ Գրիգորյանը 6-րդ սուրուն Ալեքեյ Գրիգորյանը հաշտություն կնքեց Դմիտրի Ալեքսեյևիչի հետ, իսկ Տիգրան Սիմոնյանը ոչ-ոֆի խաղաց Լուիզան Ֆիլիպի հետ: Տուրքի հաջող էր Վալենտին Փամբուկչյանի համար, որը հաղթեց Մադալին Անդրոնեկովին:

6 սուրից հետո Ալեքեյ Գրիգորյանը 5 միավորով շարունակում է մի խումբ Շախմատի հետ հետ-

«Ուլիս» ջախջախիչ մարտություն կրեց

Ֆուտբոլի եվրոպական գավաթների մրցաբարերում հայկական ակումբները շարունակում են իրաքափեցնել երկրագուններին: Եվրոպայի լիգայի խաղարկությունում «Բանանցից» հետո մրցախաղարեց դուրս եկած «Ուլիս» էլ ոչնչով աչֆի չընկավ: Նախորդ առաջնության բրոնզե մրցանակակիրը Բուդապեշտում 0-3 հաշվով մարտություն կրեց «Ֆերենցվարոսից»:

«Ուլիսի» ֆուտբոլիստներն ընդամենը կեն ժամ կարողացան ֆիջ թե ցառ դիմադրել մրցակցին: 32-րդ րոդեին սուգանային խաղարկումից հետո Բելա Մարոսի գլխի հարվածով բացեց հաշիվը: Ընդամենը մեկ րոդե անց դաշտի սերերը կրկին հաջող իրացրին սանդղառ դրությունը: Այս անգամ անկյունային խաղարկումից հետո անվստահ խաղացին «Ուլիսի» դարաասաղախն ու ղաշտանները եւ Օսսենը հանգիստ գրավեց դարաասաղ: «Ուլիս» առաջին խաղակեսի ավելացված ժամանակում իհանայի

Մուրեն Պետրոսյանը լավագույն հնգյակում է

հնարավորություն սսացավ կրճատելու հաշիվը սարբերությունը, սակայն Արսյոմ Աղաբաբյանի չիաջողվեց իրացնել 11 մ հարվածը: Գաջող խաղաց մրցակցի դարաասաղաղը՝ հետ մղելով գնդակը:

Ինչ խոսք, այս անհաջողությունն ավելի ընկճեց ուկրաիններին, որոնք 2-րդ խաղակեսում ես մեկ գոլ ընդունելով սեփական դարաասաղ, 0-3 հաշվով մարտվեցին: 69-րդ րոդեին աչֆի ընկավ Ֆելիքսը, որն օգսվելով Գեորգի Կասովսկու կողմի սխալից, մենմենակ հայնկեց դարաասաղախի դիմաց ու գրավեց դարաասաղ:

Մուրեն Պետրոսյանը լավագույն հնգյակում է

խաղը հույսեր չեն ներեցում: Արդեն 4-րդ մրցաբջանն է, ինչ հայկական ակումբներն անհաջող են հանդես գալիս եվրոգավաթներում: Ուսի հայ մարգասերները մի սեսակ նախանձում են մեր հարեան երկրներին թիմերին, որոնք հաջող ելույթներ են ունենում: Եվրոպայի լիգայի որակավորման 1-ին փուլում Կասսանի մյուս ներկայացուցիչն էլ՝ Թբիլիսիի «Դինամոն» հաղթեց սեփական հարկի սակ մարտության մասնելով Մակեդոնիայի «Միլսամիին» (2-0): Գաջող խաղացին նաեւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչները: «Ղարաբաղը» հյուրընկալվելիս 4-0 հաշվով ջախջախեց իսրայական «Բանգալիս», իսկ Բաբիլի «Օլիմպիկը» Միսկում ոչ-ոֆի խաղաց սեղի համանուն թիմի հետ:

Լեհական «Յագելոնիան», որի կազմում բացակայում էր Ռոբերտ Արզումանյանը, սեփական դաշտում 1-0 հաշվով հաղթեց ղազախական «Իրսիին»:

ՖԻՂԵ-ն հրաղարակել է Շախմատի սիսաների դասակարգման հեթական ցանկը, որն այսուհետեւ համրությանը կնեկայացվի յուրաքանչյուր ամիս: Նախորդ ցանկի համեմատ Լեոն Արոնյանը թեեւ վարկանիշը (2805) նվազեցրել է 3-ով, սակայն ղախողանել է սեղը 3-րդ հորիզոնականում: Ցուցակի առաջատար Մագնոս Կառլսենը վարկանիշն ավելացրել է 6-ով ու հասցրել իր համար նեկորդային ցուցանիշի (2821): 2-րդ սեղումը ընթացող Վիսակամաթան Ամանը ղախողանել է վարկանիշը (2817): Լավագույն սասնյակում սեղ են գրաղեցրել նաեւ Սերգեյ Կարյակինը (2788), Վլադիմիր Կրամնիկը (2781), Վասիլի Իվանչուկը (2768), Ռուսլան Պոնոմարյովը (2768), Վեսելին Թոփալովը (2768), Գիկարու Նակամուրան (2766) եւ Շահիյար Մամեդյարովը (2765):

Առջեւում առաջատարի հետ վճռորոշ մրցախաղն է

100 ուժեղագույն Շախմատի սիսաների թվում ընդգրկված են 4 հայ գրոսմայստերներ: Արոնյանից հետո 2-րդ վարկանիշն ունի Սերգեյ Մովսիսյանը (2700), որը վարկանիշը նվազեցրել է 5-ով ու 35-րդ սեղից նահանջել է 42-րդ հորիզոնական: Շարունակում է վարկանիշը նվազեցնել Վլադիմիր Գալոյբյանը, որը ժամանակին 2700-ից բարձր անհասական գործակից ունեցող էլիսար Շախմատի սիսաների խմբում էր: Գալոյբյանը վարկանիշը (2667) նվազեցրել է 3-ով

ու 10 հորիզոնականով նահանջելով, գրաղեցնում է 81-րդ սեղը: Իսկ Գաբրիել Սարգսյանը թեեւ ղախողանել է վարկանիշը (2663), սակայն 79-րդ սեղից նահանջել է 84-րդ հորիզոնական:

Կանանց վարկանիշային ցուցակը գլխավորում է հունգարուհի Գուրիթ Պոլգարը: Մեծ առաջընթաց է գրանցվել Էլինա Դանիելյանի մոտ: Մայիսի համեմատ նա 15-ով ավելացրել է վարկանիշը (2521)՝ հասնելով իր համար նեկորդային ցուցանիշի: Մինչ այդ ամենաբարձր վարկանիշն էլինան ունեցել է 2008-ի հոկտեմբերին (2513): Ցուցակում նա գրաղեցրած 12-րդ սեղն էլ նեկորդային է վերջին 2 սարիների ընթացքում: Իսկ լավագույն արդյունքը կրկին գրանցվել է 2008-ի հոկտեմբերին (10-րդ սեղ):

2463 վարկանիշով Լիլիթ Սիրջյանը ցուցակում 33-րդն է: Մայիսին նա 2468 վարկանիշով 31-րդն էր: 12-ով վարկանիշը (2389) բարձրացրել է Լիլիթ Գալոյանը, որը 87-րդ սեղից սեղափոխվել է 72-րդ հորիզոնական:

Գալոյանն իր միջին վարկանիշով (2654) 4-րդն է ՖԻՂԵ-ի անդամ 142 երկրների ցանկում: Առաջատար նախկինի ղեկն Ռուսաստանն է (2734), որին հաջորդում են Ուկրաինան (2696) ու Չիմասանը (2659): Ադրբեջանը 2639 վարկանիշով եզրափակում է լավագույն սասնյակը:

Մուրեն Պետրոսյանը լավագույն հնգյակում է

Ռումինիայի էֆորիա Բախրուս ավարսվեց Շախմատի միջազգային մրցաբարը, որի մասնակիցների թվում էր Մուրեն Պետրոսյանը: Մուրենը վերջին 3 սուրուն հաղթելով, ընդհուպ մոտեցել էր առաջատարին ու հավակնում էր գլխավոր մրցանակին: Սակայն ավարսական 11-րդ սուրուն նա ոչ-ոֆի խաղաց Վադիմ Մալախասկոյի հետ ու վասակելով 7,5 միավոր, լրացուցիչ գործակիցներ

Մուրեն Պետրոսյանը լավագույն հնգյակում է

րը հաշիվը առնելով, գրաղեցրեց 5-րդ սեղը: Մրցաբարի հաղթող ժանաչվեց Գուրանյանը ներկայացնող Սերգեյ Տիվակովը, որը մարտություն մասնելով Ալեքսանդր Օզլեգնեւին, վասակեց 8,5 միավոր: 2-րդ սեղը 8 միավորով գրավեց բելառուս Ալեքսեյ Ֆյուրորովը: Նա 11-րդ սուրուն առավելության հասավ միջազգային վարկաշ Բորիս Լեւելեյնիչու նկատմամբ:

Մուրեն Պետրոսյանը լավագույն հնգյակում է

Թեմիսի Ուիմբլդոնի մրցաբարում կանայք որոշեցին եզրափակիչի մասնակիցներին: Գաղթարեց ավելի է շարունակում ռուսաստանցի Մարիա Շարապովան, որը կիսաեզրափակիչում մարտության մասնեց Գերմանիան ներկայացնող Սաբինա Լիսիցկույն (6-4, 6-3): հաղից հետո Շարապովան



նեւ է, որ այնքան էլ լավ չիաղաց, սակայն փորձի շնորհիվ հաղթեց: Շարապովան մարզական իր կարիերայում 2-րդ անգամ մսավ Ուիմբլդոնի մրցաբարի եզրափակիչ: 2004-ին Շարապովան արդեն վայելել է Ուիմբլդոնի մրցաբարի հաղթողի տիտղոսը՝ մարտության մասնելով Սերենա Ուիլյամսին: Վերջին անգամ Շարապովան «Մեծ սաղավարի» մրցաբարում եզրափակիչ էր

մսել 2008-ի հունվարին՝ հաղթող ժանաչվելով թեմիսի Ավստրալիայի բաց առաջնությունում: Ուիմբլդոնի մրցաբարի եզրափակիչում Շարապովան կնքի չեխ Պետրա Կվիտնովայի հետ, որը մարտության էր մասնել բելառուս Վիկտորիա Ազարենկոյին: Մրցակցուհիներն առայժմ մեկ անգամ են համդիղել: Գաջողությունն ուղեկցել է Շարապովային:

Յոսկարապ

1-ին էջից

Չե՞ս մնաց մի ողջ օրջանով: Վահագնը ոչ միայն ավելի շուտ անհանգստացավ, այլև, բնականաբար, ավելի շուտ հայրիկ դարձավ: Սակայն կարծում եմ, Մուսեղը ոչինչ հենց այնպես չի անում: Նա մեծ մարտավար է: Եվ ընկերոջից առաջ կանգնի՝ ավելի շուտ երեխաների կյանքը ապահովելու: Այ դա կլինի հաղթանակը:

Ես սեսնում եմ, թե ինչպես են ամենից շատ կարոտից սանջվում Մուսեղը ու Վահագնը: Դեռ չկարոտեիր: Ու՞ր ամիս անդադար լողում են: Երկու օվկիանոս են թողել նավախելի հետևում: Ի դեպ, արդեն երկու անգամ անցել են Խաղաղ եւ նույնիսկ էլ՝ Ասլանյան օվկիանոսով: Իսկ հիմա արդեն Չնդկական օվկիանոսի կեսին են: Իսկ այս ընթացքում էլ, ինչպես ասել եմ, ծնվեց Վահագնի որդին,

բնական միտք արտահայտեց. այ, օրինակ Ջասկի կղզին նրա համար շատ ձգող երևույթ դարձավ իր դաստիարակման, իր հանելուկներով, լեզվերով և արտաքինությամբ: Մի խոսքով, այդ ամենի մեջ մի ինչ-որ համարակալային բան կար: «Իսկ այ, Նոր Զելանդիայի Յուսկարային կղզու»,- ասաց նա,- նույնիսկ հռչակավոր հեղափոխություն այցելելու մեծ մտածում էին միայն հայերի մասին, որոնք վերջերս Իրանում կորցնելով իրենց կյանքի ողջ վասակը, ընթացիկներով եկել-հասել էին այսֆան հեռավոր մի վայր»: Իսկ Վահագնը այդ առիթով մեկ այլ բան նկատեց. «Ես այնպիսի տղավորություն ունեմ, որ իրենից հայերը, նույնիսկ զարբեր երկրներից լինելով, ընդհանուր առմամբ միանման են, բայց զարբեր են իրենից երկրները: Տարբեր օսարություններ են: Կարծում եմ, սրա հետ է կապված զարբերությունը նրանց միջև: Նշանակում է, նրանց հանդեպ մոտեցումը ղեկավարում է նուրբ լինումը...»:

Առանց մեզանից յուրաքանչյուրի ժողովուրդն ամբողջական չէ

Իսկ Մուսեղի հարսնացուի աչքը ճանաչողարհին է: Այո, նրանք անփոխարինելի ծովայիններ են, գեղատեսիլ և զուգահեռ: Նրանք մի հասակակալից էլ ավելացավ նավում՝ Սարգիս Կուզանյանը, մեր կողմը, որը դեռ երկար ժամանակ տեսնում զարմուքներով, այդ իսկ դասառնակ մեզ էլ, ինչպես մեր երկու թոկից փախածներին, արգելվում է նույնիսկ մի կուս օդի, գինի, զարեջուր խմել: Ոչ մի գրան: Իսկ ծխելու մասին խոսք լինել չի կարող: Սակայն սեանցիների մասին ես սկսեցի խոսել միայն այն դասառնակ, որ նրանք դեռ դասառնակ հասակում սկսեցին սեսնել, լսել, ունկնդրել ու զգալ Սփյուռք՝ իր դասառնակ եւ աշխարհագրական բազմազանությամբ:

Բերությունը նրանց միջև: Նշանակում է, նրանց հանդեպ մոտեցումը ղեկավարում է նուրբ լինումը...»:

Այ, այսպիսի խորհուրդներ են ասելու մեր երեկվա փոքրիկները, երեքի, առաջին հերթին՝ Սփյուռքի նախարարությանը: Վահագնի միտքն իմ մեջ մեկ այլ միտք է: Փորձել բարձրացնել ֆողը բուն օսարության խնդրի վրայից: Փորձել թեկուզ համառոտ, ռեպորտաժի օրջանակներում արժանապատիվ օսարության եւ ընդհանրապես «դիսադորայի» թեման: Հայքն է, որ այն հուզել է համարյա բոլոր փիլիսոփաներին՝ հազարամյակներ շարունակ: Այո, այո, հազարամյակներ: Բավական է ասել միայն, որ «դիսադորա» սերմինը հունարենից թարգմանվում է «ցրում», «սփռում»: Բացարձակապես նույն «սփյուռք» է՝ համադասառնակ «սփռվել» բայից: Իհարկե, բուսաբանները լավ գիտեն, որ սփռման երևույթը սեղի է ունենում նաեւ բնության մեջ: Բուսից՝ մայրական օրգանիզմից անջատվում են սողորդ, սերմը, դոստը եւ երեքն (հիսնամյա օրինակ են խառնուրդի փետրակիր սերմերը) սարածվելով հեռավոր, այսպես ասած՝ օսարության մեջ, նույնիսկ լավ էլ բազմանում են: Բայց կա «դիսադորա» սերմին էլ այլ մեկնաբանություն, որ ներկայացնում են օսար բառերի բացարձակ բառարանից. «ժողովրդի (էթնիկական ընդհանրության) նշանակալի մասի գտնվելը իր ծագման երկրից դուրս: Դիսադորաները կազմավորվել են բնիկ սեղանական, ցեղաստանության ստանդարտի, որոշակի սոցիալ-դասական գործոնների ազդեցության արդյունքում»: Ասլանյանը «ճանաչարհ» գրքի վրա, որը դասնում է ամերիկյան եւ կանադական սփյուռքի մասին, եւ ծավալում նյութ հավաքելի դիսադորայի մասին ընդհանրապես: Ի դեպ, այդ սերմինը սկզբնապես կաղված է եղել միայն հրեաների հետ: Դիսադորան Պաղեստինից դուրս հիմնավորված հրեաների ամբողջությունն է: Դա շատ վաղուց է կատարվել: Մեր թվարկությանից առաջ վեցերորդ դարում: Բարեբրյան Նաբուզոդոնոսը երկրորդ արհեստը հրեաներին արտաքին տեղադրեց եւ վերաբնակեցրեց Բաբելոնում, ինչպես Զահ-Աբսար հայերին Ջուդայից փոխադրեց: Ջառանգությունը սարի հրեաները գտնվում էին գերության մեջ: Նրանց ամբողջ երկու սերունդ արդեն ու բազմազան օսարության մեջ: Եվ դասառնակները այդ երևույթն անվանեցին դիսադորա: Հետագայում այդ սեր-

միտքը նշանակալից արտահայտեց մեջ գտնվող եւ այլ ժողովուրդների: Մեծ կոչում են սփյուռք, որի կողմից արտահայտվում են եւ մեկ ծանր բառ՝ օսարություն: Սա էլ հայքն է հնուց ի վեր: Օսարությունն, իհարկե, ողբերգություն է: Չէ՞ որ խոսքը միայն հարազատ հողից հեռու գտնվող վայրի մասին է: Խոսքն օսար լեզվի, օսար մշակույթի, օսար բարերի, օսար խոհանոցի, օսար սովորույթների մասին է: Ես կարգադրեմ եմ շատ, այսպես կոչված՝ դասառնակների մասին: Եթե ինչ-որ կերպ ընդհանրացնենք, ապա դա էությունը մի ֆանի նախադասությամբ այսպիսի կլինի. միայն օսարության մեջ եւ գիտակցում, թե այս աշխարհը ինչ ասի՞նք եւ դավաճանների ու արտոյալների աշխարհ: Կամ ոչ մի սեղ հայրենակիցներից սեսնելու այնպիսի դասառնակ չես գտնում, ինչպես օսար երկրում: Իսկ

ահա թե ինչ է գրել Օրոնելը իր հայքն «1984»-ում. «Շատ մարդիկ օսարության մեջ իրենց անկախակալը են գտնում՝ միայն արհամարհելով սեղի բնակիչներին»: Սա էլ կարելի է հասկանալ:

Մեր սեանցի զրաները Սփյուռքում իրենց կատարած հայնագործություններով ու բացահայտումներով դարձապես գործակալ արազարհին իմ սրտում: Ես ուրախ էի իմանալ, որ նրանք այդքան նրբազգաց են, դիտարկում են տղավորը: Սակայն նրանք մտածողներն էին: Չէ՞ որ Սփյուռքում երկար ժամանակ հայրենակիցներին հետ հանդիպելով, Սփյուռքն ուսումնասիրելով եւ ինքն ինքն համար դարձել են, որ թվում է նույնիսկ անմխիթար վեց մեջ մարդիկ ինչ-որ մխիթարություն են գտնում: Այս բարդ ու դառը թեմայով բազմաթիվ գրույցներում ես շատ անգամներ եմ համոզվել, որ մենք հայերն չենք ընդունում ռոտեմիտալիստիկ դրույթն այն մասին, թե յուրաքանչյուր դժբախտության եւ ցանկացած առաջանքի մեջ իսկական մխիթարությունը մեզանից ավելի դժբախտ մարդկանց վիճակին հաղորդակցվել է: Սա մեր փիլիսոփայությունը չէ: Սա իմնախաբեություն է: Սփյուռքն ավելի շուտ կամ է, որը դառնում է գործելու դասառնակ: Սփյուռքը գիտակցում է, որ կյանքը շարունակվում է, որ թեմայով ղեկավարվում է վրեժ առնել կյանքով, վերածնունդով, գործում հույսով: Որ փրկությունը եւ շուտապես արդարանալու մեջ է, հավատ, զոհ եւ հոգու: Այստեղից էլ կրթոս ցանկությունը՝ կառուցել ու վեր բարձրացնել սաճարներ, եկեղեցիներ, մասուհներ, խաչքարեր ամենուր, որտեղ հային է մեծել ծակասագրի համընթաց ֆանին: Սփյուռքը դրասակ չէ: Այն ձգտում է: Այն դրոշակում է, կրթոս ցանկություն ու խիզախություն: Այո, այն նդասակ չէ, այլ վերջնական նդասակի նվաճման գիտակցություն: Ես ուրախ եմ, որ մեր սեանցի զրաները, որոնք ըստ էության հասունացան ու առնականացան «Կիլիկիա»-ի եւ «Արմենիա»-ի ճախսակամաններին, կարողացան իմնուրույն եւ գիտակցված կերպով սահմանել Սփյուռքի սխարանի գինն ու արժեքը, դերն ու նշանակությունը: Ես հաճախ եմ հիշում իմաստուն Անդրեյ Վլասոնովի բառերը. «Առանց ինձ ժողովուրդն ամբողջական չէ»: Այո, առանց յուրաքանչյուրի մեր ժողովուրդն ամբողջական չէ: Բայց առանց Սփյուռքի մեր ժողովուրդը դարձապես թերի է:

ԶՈՐԻ ԲԱՆԱՅՆ, Տնօրենի օվկիանոս

Հայաստանում ֆննարկում են վերականգնվող էներգետիկայի զարգացման մեթոդները

Աղվերանում «Արթուր» համալիրում 2011թ. հունիսի 25-26-ը ընթացան Հայաստանում վերականգնվող էներգետիկայի զարգացման ձեռնարկ օրագրի ֆննարկումները: Զննարկումներին մասնակցում էին Հայաստանի էներգետիկայի եւ բնական դասառնակ նախարարության, Հանրային ծառայությունների կարգավորման հանձնաժողովի ներկայացուցիչները, ինչպես նաեւ Եվրոպական կոմիսիան:

«Օրագրի նդասակն է դարձել, թե վերականգնվող էներգիայի ինչ մեթոդ ունի Հայաստանը ինչպես սեսնակական, այնպես էլ սնտեսակական Եվրոպական սեսակետից», - ասել է Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի եւ էներգախնայողության հիմնադրամի սնտեսն Թամարա Բաբայանը: Միաժամանակ, նրա խոսքերով, օրագրի թույլ կես որոշակի խնդիրներ եւ դրանց լուծման մեխանիզմներ առաջարկել կարճաժամկետ՝ մինչեւ 2013թ., միջմասնակետ՝ մինչեւ 2015թ. եւ երկարաժամկետ՝ մինչեւ 2020թ. հեռանկարում, ինչը կարելի է ներդրողների, առեսային բանկերի, միջազգային կազմակերպությունների, ինչպես նաեւ դեսկառույցների համար, որոնք որոշումներ կայացնելիս կարող են օգտվել ձեռնարկ օրագրում ներկայացված հավաքակետից:

Զննարկման կազմակերպիչներն են Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի ու էներգախնայողության հիմնադրամը, Expo Media ցուցահանդեսների նախագծման կենտրոնը՝ Հայաստանի էներգետիկայի եւ բնական դասառնակ նախարարության աջակցությամբ: Զննարկումներն անցնում են Հանաշխարհային բանկի վերականգնվող էներգետիկայի օրագրի օրջանակներում:

«Անի զուր» առաջարկում է 6-15-օրյա ճամփորդություն՝ Անիի մայրաքաղաքի հոշակվելու 1050-ամյակի կառավարությունը

Ողջորդություն և վերջը՝ Արարատ լեռան գագաթը (5165 մ)

Արևմտյան Հայաստան՝ Է օր և Երբ, Անի, Մայրաքաղաք (1975-2000), 4-ամ, Գրգիլ, Նոյ, Երզնկա, Արարատ:

Կիլիկիա՝ 18 օր Բուրսա, Ալեքսանդրապոլ (Մուսեղի), Արարատ, Տաշիզ, Կարս, Արարատ, Արարատ (14-15-օրյա ինքնաշարժով) Արարատ (Բաբայան)

Երևան, Իսահակյան 28, #20 Գե. (+37410) 519-228 (+37494) 203-206 info@anitour.org www.anitour.org

Վաճառվում է LADA Priora

Մակնիշի ավտոմեքենա, 2008 թվականի արտադրության, 2010 թվականի վաճառք: Գտնվում է գործարանային երախտի մեջ: Վաճառք՝ 13 000 կմ, զույգը՝ սեւ մեխանիկ, հեջբեթ: Ունի՝ կոնդիցիոներ, անվտանգության բարձիկ, բոռ համակարգիչ, հայելիների եւ աղակիների (մուգ) էլեկտրոնային կարգավորում, բարձրակարգ աուդիո համակարգ՝ Bluetooth-ով եւ iPhone/iPod միացումով: Տրվում են նաեւ 4 ձմեռային անվաղողներ՝ համարյա նոր վիճակում:

Հեռ.՝ (094) 401-337

«Երեան ֆաղափ Ավան եւ Նոր-Նորվ վարչական օրջանակների ընդհանուր իրավասության դասարանի վարչություն է գտնվում ֆաղափական գործն ըստ դիմումի ֆաղափ Փոսիկյանի՝ Վարչության Մանվելի Սուրադյանի անհայտ բացակայող ճանաչելու վերաբերյալ: Վարչության Մանվելի Սուրադյանի (ծնված 1975 թվականի հուլիսի 19-ին, Գյումրի ֆաղափ, բնակության վայրը՝ Երեան, Խանջյան 47/1 օբեկ, թիվ 7 բնակարան), վերաբերյալ սեղակություններ ունեցող բոլոր կազմակերպություններին եւ ֆաղափների անհրաժեշտ է դիմել Երեան ֆաղափ Ավան եւ Նոր-Նորվ վարչական օրջանակների ընդհանուր իրավասության դասարան»:

ՎԻՃԻԿԱԿԱՆ ԿԱՐԱՎԵՐՄԱՆ ԵՎ ԱՐԵՒԿ ԱՌԱՋԵԼՅԱՆ ՆԱԽԱԳԾՆԵՐԻ ՍՊԱԿ

Չեղեկացուցում է

www.aceea.info

Հունիսի 14-30	ՆԱՐԻԵ ԶՈՒՅԱՆ Ֆրանսիայում կառավարող վերահսկողական անհատական նախագիծ Համարող՝ Սեդա Ենիկյան
Հուլիսի 5-28	ՆՕԱԿ-ՊԱՅՈՑ
Հուլիսի 8-21	ԱՄԹԵԼԻԿԱ Կարապետյան եւ Արեւիկ Առաքելյան Նախագծերի սպախ
Հուլիսի 12-23	ԱՄԹԵԼԻԿԱ Կարապետյան Բաց Արարատի Մեկ գործի ստեղծման պրոցես եւ ցուցադրություն
Օգոստոսի 5-26	ԿԵՆԱՑ ՏՈՒ ԴՆԱԿԻՑ ԿԱՐՏԱՆԻ Համադրողներ՝ Սոնիա Պալասանյան եւ Դիանա Հակոբյան
Սեպտեմբեր	ԼԵՈՒԱԿԱՆՈՒԿՆԵՐ Ինտերակտիվ ինտուայցիա Հայոց ցեղաստանության մասին Լիզա Մ. Շոթրոդ (Բեռլին, Գերմանիա)

Հիմնադրամի կողմից ամեն հինգշաբթի Ժ 18:00 Կիլիկիա Վերականգնվող էներգետիկայի օրագրի օրջանակում

ՄԻՋՈՑԱՆՈՒԿՆԵՐԻ ՄՈՒՏՔԸ ԱՋՏԸ Է Այցելություն ամեն օր բացի կիրակի եւ երկուշաբթի, ժամը 11:00-17:00 Փավստոս Բյուզանդի 1/3 (Վերնիսաժի հարավ) հեռ. 568225